



**Päätös**

Nro 191/2012/1

Dnro LSSAVI/462/04.08/2010

Annettu julkipanon jälkeen

18.12.2012

**ASIA** Matolamminnevan turvetuotantoa koskeva ympäristölupa, Virrat

**HAKIJA** Vapo Oy  
PL 22  
40101 JYVÄSKYLÄ

**HAKEMUS** Vapo Oy on 23.11.2010 aluehallintovirastoon saapuneella ja sittemmin täydentämällään hakemuksella pyytänyt ympäristölupaa Matolamminnevan 126,2 ha:n suuruisen uuden alueen turvetuotantoon Virtain kaupungissa. Hakemus on aluehallintovirastossa jaettu kahdeksi erilliseksi hakemukseksi: Matolamminnevan (LSSAVI/462/04.08/2010) haettu tuotantopinta-ala on 82,1 ha ja Hietasalonneva 2:n (LSSAVI/512/04.08/2010) haettu tuotantopinta-ala on 44,1 ha.

**LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA**

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 d) kohdan mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus, jos tuotanto-alue on yli 10 ha. Aluehallintovirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 7 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

**HAKEMUKSEN SISÄLTÖ**

**Toimintaa koskevat luvat, lausunnot, sopimukset, alueen kaavoitustilanne ja YVA**

Matolamminnevan turvetuotantoalueella ei ole aikaisempaa ympäristölupaa tai siihen rinnastettavia päätöksiä.

Suunniteltu turvetuotantoalue on pääosin Vapo Oy:n omistamaa aluetta. Yhtiön omistuksessa on suolla ja sen ympäristössä 185 ha aluetta ja vuokrattuna 8,8 ha.

Valtioneuvoston 29.3.2007 vahvistamassa Pirkanmaan maakuntakaavassa ei Matolamminnevallalla ole merkintöjä. Kaavaselostuksen mukaan maakuntakaava ei estä turpeenottoa kaavaan merkittyjen alueiden ulkopuolella, jos muut turpeenoton edellytykset toteutuvat. Turvetuotantoa koskeva vaihemaakuntakaava on maakuntavaltuuston 17.5.2011 hyväksymä ja tällä hetkellä ympäristöministeriössä vahvistettavana.

Alueella ei ole asema- tai yleiskaavaa.

## Toiminta

### Yleiskuvaus toiminnasta

Matolamminnevan turvetuotantoalueen pinta-ala on 82,1 ha sisältäen auma-alueet. Toiminta käsittää kuntoonpano-, tuotanto- ja jälkihoitovaiheen. Kuntoonpanovaihe kestää 1-3 vuotta, josta ojitustyöt puolesta kahteen vuoteen olosuhteista riippuen. Tuotantovaihe kestää keskimäärin 20-30 vuotta päättyen noin vuonna 2040. Tämän jälkeen alue siirtyy jälkihoitovaiheeseen ja edelleen uuteen käyttömuotoon.

Alueelta tuotetaan jyrsinpolttoturvetta ja alkuvuosina myös ympäristöturvetta mekaanisella kokoojavaunulla, toisioerottimella varustetulla imuvaunulla tai hakumenetelmällä keräiltynä. Kysynnän mukaan voidaan tuottaa myös palaturvetta. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 41000 m<sup>3</sup> jyrsinpolttoturvetta.

Kuntoonpanon, tuotannon, kunnossapidon ja toimituksen suorittavat yrittäjät. Energiaturpeen käyttöpaikkoja ovat pääasiassa Mäntän, Tampereen ja Porin voimalaitokset. Ympäristöturve menee lähiympäristöön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen.

Turvetuotannon loputtua alue siistitään ja tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat poistetaan alueelta. Jos tuotannosta poistuu muun maankäytön kannalta tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia muodostavia osa-alueita, toimenpiteet ovat samat. Yhtiö kunnostaa omistamansa alueet uuteen maankäyttöön mahdollisimman pian toiminnan päättymisestä. Mahdollisuuksien mukaan tuotannosta poistuneet alueet rajataan erilleen tuotannossa olevista alueista. Tuotannosta poistuneiden alueiden vedet johdetaan vesiensuojelurakenteiden kautta viranomaisten määräämän ajan. Jälkikäyttömuotoina tulevat kysymykseen esimerkiksi metsittäminen tai viljely.

### Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Matolamminnevan kuivatusvedet johdetaan alapuoliseen vesistöön reittiä laskuoja-Sulkueenjoki-Seinäjoki-Kalajärvi.

Kuivatusvesien käsittelyyn kuuluvat sarkaojien liettaskut, sarkaojapidättimet, pintapuomilla varustetut kaksi laskeutusallasta, pumppausallas ja pintavalutuskenttä. Vedet johdetaan pintavalutuskentälle pumppaamalla ympärivuotisesti. Pintavalutuskentän pinta-ala on 5,2 ha ja valuma-alue 90,3 ha. Kentän pinta-ala on 5,8 % valuma-alueestaan. Kenttä on ojitamaton suoalue.

Matolamminnevan kuntoonpano- ja tuotantovaiheen aiheuttama vuosittainen brutto- ja nettokuormitus hakemuksen täydennyksen mukaisesti.

Vuosikuormitus	Ala ha	BRUTTO			NETTO		
		Kiintoaine kg/a	Kok.P kg/a	Kok.N kg/a	Kiintoaine kg/a	Kok.P kg/a	Kok.N kg/a
<b>Kuntoonpanovaihe</b> 1.vuosi	82,1	3517	40	1453	1978	25	1102
<b>Kuntoonpanovaihe</b> seuraavat vuodet	82,1	2344	27	968	1318	17	735
<b>Tuotantovaihe</b>	82,1	1764	20	729	992	12	553

## Pöly, melu ja liikenne

Turvetuotannon ilmapäästöt ovat lähinnä tuotannon ja lastauksen aikaista turpeen pölyämistä sekä tuotannon ja kuljetuksen aiheuttamia pakokaasupäästöjä. Pölynmuodostus ajoittuu pääasiallisesti kesän tuotantokaudelle. Pölyn muodostukseen ja leviämiseen vaikuttavat turpeen maatuneisuusaste ja kosteus, tuotantomenetelmä ja sääoloista erityisesti tuulen nopeus. Tuulen nopeuden ylittäessä 10 m/s tuotanto keskeytetään aina lisääntyneen tulipaloriskin vuoksi.

Tuotannon eri työvaiheissa pölymuodostus ja leviäminen ympäristöön on erilaista. Kuormaus karheelta (keräily), aumaus ja lastaus ovat pölyäviä työvaiheita. Sen sijaan muut tuotannon vaiheet, kuten jyrsiminen, kääntäminen ja karheaminen ovat selvästi vähemmän pölyä muodostavia työvaiheita, koska ne tapahtuvat kentän pinnassa ja koska turvetta ei liikutella korkeussuunnassa ja koska käsiteltävä turve on kosteata. Nykyaikaisella toisioerottimella varustetulla imuvaunulla ja mekaanisella kokoojavaunulla pölyäminen on melko vähäistä myös kuormausvaiheessa.

Melua syntyy työkoneista turvekentillä ja turpeen kuormauksesta ja kuljetuksesta. Melu ei ole jatkuvaa, koska tuotantopäiviä on vuodessa noin 30–50. Turvetuotantoalueiden melututkimuksien perusteella avomaastossa melutasot voivat ylittyä meluisimmilla työvaiheilla hetkellisesti 500 m etäisyydellä, mutta puuston on todettu vaimentavan ääntä niin, että meluvaikutus jää 100-200 metriin. Työmaateiden varressa ei ole asutusta, joten kuljetusten aiheuttama melun lisäys jää alueella vähäiseksi.

Energiaturve toimitetaan asiakkaille pääasiassa lämmityskaudella (lokuhuhtikuu) keskitetysti yhdessä tai kahdessa jaksossa. Vuosittainen toimitus vastaa noin 345 rekan ajosuoritetta. Ympäristöturpeita toimitetaan ympäri vuoden tilausten mukaan. Toimitus tapahtuu työmaatietä, olemassa olevia yksityisteitä, Seinäjärventietä ja seututietä 694 myöten valtatielle 23 ja edelleen asiakkaille.

Toiminnassa käytettävät traktorit tuodaan työmaalle keväällä ja viedään syksyllä pois. Tuotantokoneet ovat työmaalla pääosin ympäri vuoden. Kunnostuksessa käytettäviä koneita tuodaan työmaalle keskimäärin 2-3 kertaa tuotantokauden aikana. Lisäksi tuotantokaudella on kevyttä liikennettä ja jossakin määrin muuta raskasta liikennettä.

## Varastointi ja jätteet

Seuraavassa esitetään Matolamminnevan (82,1 ha) ja Hietasalonneva 2:n (44,1 ha) yhteiset tiedot varastoinnista ja jätteistä.

Urakoitsija säilyttää polttoaineitaan siirrettävissä säiliöissä pelastussuunnitelmassa osoitetuissa paikoissa, jotka ovat alustaltaan tiiviitä ja kantavia ja valittu siten, että aineet eivät vahinkotapauksissa pääse leviämään vesistöön tai pohjaveteen. Säiliöiden keskimääräinen koko on 3 000-5 000 l.

Polttoöljyn kulutus tuotantokauden aikana on noin 55 000 l. Samanaikaisesti säilytettävän polttoaineen määrä on alle 15 000 l. Säiliöitä täytetään tuotantokauden aikana kulutuksen mukaan. Lisäksi käytetään voiteluöljyä noin 380 l ja muita voiteluaineita noin 80 kg. Voiteluaineet varastoidaan tukikohta-alueella niille varatuissa paikoissa. Tarvittaessa varastoamat suojataan tuotantokauden päättyessä muovilla. Suojamuovin vuotuinen tarve on noin 3 200 kg. Tuotannossa arvioidaan vuodessa syntyvän jäteöljyä 380 l, kiinteää öljyjätettä 60 kg, akkuja 20 kg, sekajätettä 1 900 l, aumamuovia 3 200 kg ja rautaromua 250 kg.

Urakoitsijat toimittavat jäteöljyn, muut ongelmajätteet ja sekajätteen erityisille jätteiden keruupaikoille asianmukaisiin säiliöihin. Keruupaikoista paikallinen jäteyrittäjä toimittaa sekajätteen kaatopaikalle. Jäteöljyn ja ongelmajätteiden keruun ja toimituksen asianmukaiseen laitokseen hoitaa siihen hyväksytty yrittäjä. Metalliromu myydään romuraudan välittäjälle kierrätykseen. Aumamuovit kerätään ja varastoidaan tuotantoalueella niille osoitetuilla varastoalueilla. Varastoitu muovi paalataan ja hyödynnetään myöhemmin energiana tai kierrättämällä.

Hankesuunnitelman liitteenä olevassa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on selvitetty kantoja ja muun puuaineksen, kivien, mineraalimaiden ja laskeutusaltaan lietteen määrää, käyttöä ja ympäristövaikutuksia.

## **Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP)**

Alueelle suunnitellut vesiensuojelurakenteet ovat hakijan näkemyksen mukaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaiset.

## **Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön**

### **Tuotantoalueen nykytila**

Matolamminneva on suurimmaksi osaksi luonnontilainen suo. Suon läpi kulkee muutama oja, jotka eivät ole suuresti vaikuttaneet sen luonnontilaan. Eteläosat noin 580 m pitkän Matolammen ympärillä ovat kuitenkin voimakkaasti ojitettuja ja muuttuneita. Suuri osa Matolamminnevasta on rahkarämettä ja -nevaa, jotka eivät ole vaarantuneita tai uhanalaisia luontotyyppisiä Etelä-Suomessa. Alueella ei tavattu äärimmäisen uhanalaisia tai erittäin uhanalaisia luontotyyppisiä. Vaarantuneiksi luokitelluista suotyyp-

peistä alueella tavataan pienialaisena sararämettä, lyhytkorsirämettä, saranevaa ja kalvakkanevaa sekä laajempia alueita minerotrofista lyhytkorsinevaa, joka on suoalueella toiseksi vallitsevin suotyyppi. Silmälläpidettävistä suotyypeistä alueella tavataan ombrotrofista lyhytkorsinevaa ja pieniä alueita rimpineva- ja tupasvillarämettä. Harvinaiset suotyypit painottuvat suon itä- ja koilliskulmaan, lähelle Pirjatannevan kokonaisuutta. Uhanalaisia kasvilajeja ei alueella tavattu. Maisemaltaan suo on luonnontilaisena monipuolinen (avosuot, keloutuvat männyt, metsäsaarekkeet ja vaihtelevat suotyypit) ja kaunis.

Matolamminnevan pesimälinnustoa ilmentävät useat soille tai kosteikoille tyypilliset lajit, jotka korostavat osaltaan suoalueen linnustollista arvoa ja nostavat sen jopa alueellisesti merkittävien lintusoiden joukkoon. Varsinaisia suolajeja havaittiin selvitysalueella tehdyissä linnustokartoituksissa kaikkiaan kahdeksan, joista erityisesti keltävästäräkin ja niittykirvisen paimäärät ovat selvitysalueella huomattavia alueen eteläinen sijainti huomioon ottaen. Lisäksi Matolamminnevan linnustollista arvoa nostavat osaltaan Pirkanmaalla nykyisin varsin harvalukuisten riekon ja sinisuohaukan esiintyminen suoalueella sekä suon keskiosassa sijaitseva sääksen pesäpuu, joka on lisäksi luonnonsuojelulain 39 §:n nojalla rauhoitettu kohde. Selvitysalueella ei kuitenkaan havaittu valtakunnallisesti uhanalaisia tai luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja lajeja. Suoalueen pesivien lajien ohella Matolamminnevalla tavataan säännöllisesti myös metsähanhia, mutta lajin pesimisestä alueella ei ainakaan linnustoseselvityksen yhteydessä saatu selviä merkkejä, ja on todennäköistä, ettei laji pääsääntöisesti pesi Matolamminnevan alueella.

### **Asutus ja maankäyttö**

Matolamminnevan lähiympäristö on lähes kauttaaltaan metsän tai metsäojitetun suon ympäröimä. Koillispuolella sijaitsee vielä pitkälle luonnontilaisena säilynyt Portaanpäännevan - Pirjatannevan suoyhdistelmäalue, joka kuuluu Suomen Natura 2000 -suojeluverkostoon. Lähimmät asunnot sijaitsevat noin 1,8 km:n etäisyydellä lohkon 3 itäpuolella. Lähimmät pellot sijaitsevat noin 1 km:n etäisyydellä hankealueesta. Lähiympäristö on pääasiassa metsätalouskäytössä. Suunniteltu tuotantoalue ja pintavalutuskenttä rajoittuvat noin 50 metrin päähän Matolammesta.

### **Suojelukohteet ja pohjavesialueet**

Natura 2000 -alueverkostoon kuuluva, pinta-alaltaan 606 ha:n, Pirjatanneva (SCI/SPA, FI0800028) sijaitsee lähimmillään noin 70 metrin etäisyydellä Matolamminnevan hankealueen koillispuolella. Pirjatanneva käsittää aapasuota, jolla kasvaa uhanalaisia sammalia, saroja ja heiniä. Alueen linnusto on monipuolinen ja runsas. Pirjatanneva on soidensuojeluohjelman täydennysehdotuskohteita.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse muita luonnonsuojelualueita tai suojeluohjelmiin kuuluvia kohteita. Matolamminnevan keskiosassa olevassa pienessä kangasmaasaarekkeessa sijaitsee käytössä

oleva sääksen pesäpuu. Pesässä oli sekä vuonna 2009 että 2010 kaksi rengastusikäistä poikasta. Pesäpuu on luonnonsuojelulain 39 §:n nojalla rauhoitettu kohde.

Hankealueen lähin pohjavesialue, Pyssykangas (1058903), sijaitsee lähimmillään noin 6,2 km:n etäisyydellä hankealueen länsipuolella. Pyssykankaan pohjavesialue on luokiteltu I-luokan pohjavesialueeksi.

Pirjatannevan Natura-alueella ja Vapon omistamalla alueella on 310 metriä yhteistä rajaa. Rajan ja suunnitellun tuotantoalueen välissä on kapeimmillaan 70 metrin levyinen suojavyöhyke. Hakija korostaa, että tältä kohtaa Vapo Oy on luovuttanut 25 ha:n maakaistaleen Natura-ohjelmaa varten vuonna 2006. Natura-varauksia varten tehtävien maa-alueiden luovuttamista käsittelevän muistion tekstiehdotuksiin viitaten Vapo Oy katsoo, että kyseisen maakaistaleen luovuttaminen turvaa ne luontotyypit ja linnuston, joiden perusteella Pirjatanneva on Natura-alueena suojeltu. Matolamminnevan tuotantoaluetta suunniteltaessa jätettiin vielä kapeimmillaan 70 metrin levyinen suojavyöhyke Vapon omistamalle maalle tuotantoalueen reunaosan ja Natura-alueeseen kuuluvan luovutetun alueen väliin lieventämään turvetuotannosta Natura-alueelle mahdollisesti aiheutuvaa haittaa.

Tuotantoalueelta voi kulkeutua turvepölyä lähinnä Pirjatannevan lounaisosalle ja Matolamminnevan muuttaminen puuttomaksi turvetuotantoalueeksi voi muuttaa Pirjatannevan maisemallista arvoa. Nämä vaikutukset voivat kohdistua nimenomaan Vapon Natura-alueeksi luovuttamalle kaistaleelle. Samalle alueelle voi kulkeutua turvetuotannon melua. Pirjatannevan Natura-alueelle kulkeutuvan pölyn määrä on kuitenkin niin pieni ja sinne kantautuvan melun vaikutus niin pieni, että ne eivät vaaranna niitä luontoarvoja, joiden perusteella Pirjatanneva on Natura-alueeksi hankittu.

Hakijan mukaan Matolamminnevan turvetuotannolla ei tule olemaan minäkäänlaista vaikutusta Pirjatannevan Natura-alueen vesitaseeseen ja sitä kautta kasvillisuuteen, koska suunnitellun tuotantoalueen ja Natura-alueen välissä on jo nyt metsäoja koko matkalta. Natura-alue sijaitsee lisäksi vesien valumissuuntaan nähden valuma-alueella suunnitellun turvetuotantoalueen yläpuolella. Natura-alueelle ei siis nykytilanteessakaan virtaa vesiä suunnitellulta tuotantoalueelta, eikä turvetuotantoalueen kuntoonpano ja tuotanto muuta mitenkään valuma-aluetta Natura-alueen osalta.

## **Vesistö, vedenlaatu ja kalasto**

### **Vesistön tila**

Matolamminneva sijaitsee Kyrönjoen vesistöalueella, Sulkueenjoen (42.074) valuma-alueella. Sulkueenjoesta vedet laskevat Seinäjokea Kalajärveen. Sulkueenjoen valuma-alueen pinta-ala on 112,17 km<sup>2</sup> ja järvisyys 9,87 %. Hankealue (82,1 ha) muodostaa 0,73 % Sulkueenjoen valuma-alueesta.

Sulkueenjoen valuma-alueella ei ole muuta turvetuotantoa. Kalajärven yläpuolella sijaitsee seitsemän Vapo Oy:n turvetuotantoaluetta, joissa hakemuksen täydennyksen mukaan on arvioitu olevan seuraavasti tuotantopinta-alaa.

Suo	Vesistöalue	Tuotantokunnossa 2011 (ha)	Tuotantokunnossa 2021 (ha)
Amerikanneva	Kalajärven	48,8	0,0
Juupa-Jäkäläneva	Kalajärven	121,3	38,0
Pirjatanneva	Kalajärven	75,2	27,2
Hietasalonneva	Kurjenjoen	112,2	8,2
Tuuranneva	Kurjenjoen	100,1	0,0
Peuranneva	Kihniänjoki	332,5	122,5
Sammatinneva	Kihniänjoki	141,7	101,7
<b>Yhteensä</b>		<b>931,8</b>	<b>297,6</b>

Peurannevan ja Sammatinnevan kuivatusvedet johdetaan Kihniänjokeen, jossa osa vesistä ohjautuu Luomajoen (kääntöluoman) kaivetun täyttökanaavan kautta Seinäjokeen ja Kalajärveen.

Arvioidut virtaamat Sulkueenjoen suulla (112,17 km<sup>2</sup>) laskussa Seinäjokeen ja Seinäjoen Hautakoskessa (F 250,9 km<sup>2</sup>).

	Sulkueenjoen suu m <sup>3</sup> /s	Hautakoski m <sup>3</sup> /s
MQ	0,86	2,11
MNQ	0,29	0,71
MHQ	4,89	12,1

Seinäjoen Hautakoskelta 1970- ja 1980-luvuilla otettujen vesinäytteiden perusteella vesi on ollut hapanta tai lievästi hapanta ja humuspitoista. Keskimääräisten kokonaistyyppi- ja kokonaisfosforipitoisuuksien perusteella Seinäjoen yläosa on ollut rehevä vesistö. Vuonna 2009 otettujen näytteiden kokonaistyyppipitoisuuksien perusteella joen yläosa voidaan luokitella lievästi reheväksi ja kokonaisfosforipitoisuuden perusteella reheväksi. Kyrönjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuoteen 2015 Seinäjoen yläosa on luokiteltu sekä kemialliselta että ekologiselta tilaltaan hyväksi.

Sulkueenjoelta on otettu vesinäytteitä vuosina 2003-2005. Tulosten perusteella vesi on hapanta tai lievästi hapanta ja humuspitoista. Keskimääräisten kokonaistyyppi- ja kokonaisfosforipitoisuuksien perusteella Sulkueenjoki voidaan luokitella reheväksi vesistöksi. Vuonna 2009 otettujen näytteiden kokonaistyyppipitoisuuksien perusteella Sulkueenjoki voidaan luokitella lievästi reheväksi ja kokonaisfosforipitoisuuden perusteella reheväksi. Kyrönjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuoteen 2015 Sulkueenjoki on luokiteltu sekä kemialliselta että ekologiselta tilaltaan hyväksi.

Tuotantoalueen vieressä olevan Matolammen vedestä otettiin vuonna 2009 touko- ja syyskuussa ennakkonäytteet. Tulosten perusteella vesi on hapanta tai lievästi hapanta ja humuspitoista. Keskimääräisten kokonaistyyppipitoisuuksien perusteella Matolampi voidaan luokitella lievästi reheväksi ja kokonaisfosforipitoisuuksien perusteella reheväksi vesistöksi. Matolampea ei ole luokiteltu Kyrönjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuoteen 2015.

### **Kalastus ja kalasto**

Vuotta 2009 koskevan Kyrönjoen kalataloudellisen yhteistarkkailun osana toteutettiin sähkökoekalastukset kahdella koealalla Kalajärven yläpuolisen Seinäjoen pääuomalla. Saaliiksi saatiin ahvenia, haukia, kivenuoliaisia, kivisimppuja ja mateita. Yleisin laji sekä kappalemäärän että biomassan osalta oli kivisimppu.

Hakija on kalastustietojen selvittämiseksi toimittanut kalastustiedustelun Kalajärven osakaskunnalle. Tiedustelun mukaan Kalajärveen on istutettu vuosina 2004-2008 noin 95 000 kuhanpoikasta ja 13 000 siianpoikasta. Kalajärvellä kalastaa vuosittain osakaskunnan luvilla noin 180 henkilöä ja lisäksi järvellä uistellaan kuhaa läänikohtaisilla vieheluvilla. Saaliista lahna, kuha ja ahven muodostavat pääosan, lisäksi saadaan särkeä, haukea, madetta ja siikaa.

Matolamminnevan kuivatusvesien aiheuttama vesistövaikutus on vähäinen, joten kalataloudelliset vaikutukset jäävät pieniksi. Kalajärven tekojärveen kuivatusvesillä ei ole havaittavaa vaikutusta. Kalajärveen laskee kuitenkin runsaasti myös muiden turvetuotantoalueiden kuivatusvesiä, joten alapuolisten vesialueiden lisääntyvä kuormitus edellyttää hakijan mukaan kompensatiotoimia. Kompensatio voidaan toteuttaa kalatalousmaksuna.

### **Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön**

Matolamminnevan hankealueen eteläpuolella lähimmillään noin 60 metrin etäisyydellä tuotantoalueesta sijaitsee metsäojitusten ympäröimä Matolampi. Tuotantoalue eristetään Matolammin valuma-alueesta, eikä lampeen johdeta tuotantoalueen kuivatusvesiä. Tuotantoalueen pohjoispuoleisia vesiä ohjataan pumppaamon ja pintavalutuskentän väliin kaivettavan eristysojan kautta Matolampeen. Näin Matolammen valuma-alue kasvaa noin 240 ha:sta noin 290 ha:iin.

Hankealueelta voi ajoittain kulkeutua turvepölyä Matolampeen. Vesistöissä pölylaskeuma voi keräytyä hetkellisesti veden pinnalle ja tuulen vaikutuksesta keräytyä lautaksi ja ajautua rantaan. Tällöin turvepöly voidaan kokea likaavana aiheuttaen lyhytaikaista viihtyvyyshaittaa. Tämäkin on kuitenkin minimaalista, koska järven rannalla tai läheisyydessä ei ole loma-asutusta. Turvepölyn ei ole osoitettu aiheuttaneen vesistöjen rehevöitymistä tai maldatumista.



Matolamminnevan päästöjen vaikutuksia alapuolisessa vesistössä on arvioitu laimenemissuhteen perusteella Sulkueenjoen suulla ja Seinäjoen Hautakoskessa. Pitoisuuslisäykset on laskettu siirtämällä kuormitus suoraan laskentakohtaan ottamatta huomioon vesistössä tapahtuvia muutoksia, kuten ravinteiden sitoutumista ja sedimentoitumista.

Sulkueenjoen suulla ennen laskua Seinäjokeen ( $F=112,17 \text{ km}^2$ ) Matolamminnevan turvetuotantoalueen kuntoonpanosta aiheutuvat nettopäästöt kohottavat veden kokonaisfosforipitoisuutta ojitusvuosina 0,6-0,9  $\mu\text{g/l}$ , kokonaistyyppipitoisuutta 27-41  $\mu\text{g/l}$  ja kiintoainepitoisuutta  $< 0,1 \text{ mg/l}$ . Tuotantovaiheessa vastaavat luvut ovat kokonaisfosforin osalta 0,5  $\mu\text{g/l}$ , kokonaistyyppien osalta 20  $\mu\text{g/l}$  ja kiintoaineen osalta  $< 0,1 \text{ mg/l}$ . Seinäjoen Hautakoskessa ( $F=250,9 \text{ km}^2$ ) Matolamminnevan tuotantovaiheen aiheuttamat nettopäästöt kohottavat kokonaisfosforipitoisuutta 0,2  $\mu\text{g/l}$ , kokonaistyyppipitoisuutta 8  $\mu\text{g/l}$  ja kiintoainepitoisuutta 0,01  $\text{mg/l}$ .

Laskennallisesti kuntoonpanovaihe kohottaa Sulkueenjoen kokonaisfosforipitoisuutta 3-4 % ja kokonaistyyppipitoisuutta 6-10 %. Kiintoaineen osalta vaikutus on marginaalinen. Matolamminnevan päästöjen aiheuttamat laskennalliset pitoisuuslisät eivät aiheuta muutosta Sulkueenjoen rehevyystasoon, mutta osaltaan ylläpitävät rehevyyttä joessa. Hankkeen päästöjen vaikutukset Seinäjoessa ovat vähäiset, eikä pitoisuuslisäyksiä voida erottaa Seinäjoen veden laadun luontaisesta vaihtelusta.

Sulkueenjoen varrella hankealueen alapuolella ei sijaitse rantakiinteistöjä. Seinäjoessa lähimmät rantakiinteistöt sijaitsevat Hautakosken kohdalla. Hankealueen kuivatusvedet eivät normaalissa tuotantovaiheessa muuta Seinäjoen tilaa. Matolamminnevan arvioidut vaikutukset Seinäjokeen jäävät vähäisiksi, eikä toiminnasta arvioida aiheutuvan korvattavaa virkistyshaittaa.

## **Ympäristöriskit**

Työmaalle laaditaan vuosittain päivitettävä pelastussuunnitelma ja nimitetään paloturvallisuusorganisaatio, joka vastaa mahdollisen tulipalon alkusammutuksesta ja muiden hätätilanteiden hoitamisesta. Tuotantoalueella on tarvittava sammutuskalusto ja ensiapuvälineistö sekä toiminta- ja ensiapuohjeet onnettomuustilanteiden varalle. Työmaan henkilöstön valmiuksia toimia hätätilanteissa ylläpidetään koulutusten sekä toimintaharjoitusten avulla.

Mahdollisista häiriötilanteista sekä niiden korjaustoimista ilmoitetaan alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Hätätilanteissa noudatetaan hakijan laatu- ja ympäristöjärjestelmän työohjeita ja ympäristöohjeita. Toiminnalle otetaan ympäristövahinkovastuuvakuutus.

## **Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu**

Hakija on tehnyt esityksen käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaksi. Sen mukaan päästötarkkailua tehdään sekä kuntoonpanovaiheen että tuo-

tantovaiheen aikana ympärivuotisesti. Virtaama mitataan jatkuvatoimisesti. Vesistötarkkailua tehdään kahdesta kohdasta Sulkueenjoella sekä Seinäjoen Hautakoskella. Kalataloustarkkailu esitetään tehtäväksi osana Kyrönjoen kalataloudellista yhteistarkkailua.

## Korvaukset

Hakija arvioi Matolamminnevan kuormituksen vesistö- ja kalatalousvaikutukset sen tasoisiksi, että niistä ei aiheudu tilakohtaisesti korvattavaa vahinkoa. Matolamminnevan kuivatusvesien mahdolliset haitat alapuoliselle vesistölle voidaan kompensoida kalatalousmaksulla. Hakemuksessa arvioidaan Hietasalonneva 2:n ja Matolamminnevan yhteiseksi vuotuiseksi kalatalousmaksuksi tuotantoalan (126,2 ha) perustella 900 euroa. Hankkeesta ei tule aiheutumaan muuta korvattavaa tai kompensoitavaa haittaa.

## HAKEMUKSEN KÄSITTELY

### Hakemuksen täydennykset

Hakija on 23.5.2011 täydentänyt hakemustaan selvityksellä hankkeen vaikutuksista Pirjatannevan Natura 2000 -alueeseen, tarkemmalla selvityksellä hankkeen vaikutuksista Matolampeen, suunnitelmalla jatkuvan päästötarkkailun järjestämiseksi, tarkemmalla perustelulla Kalasääsken pesän suoja-alueen rajauksesta, esityksellä uudesta vesistötarkkailupisteestä Sulkueenjoelle, erillisillä Matolamminnevan ja Hietasalonneva 2:n päästö- ja vaikutusarvioilla ja uusimmilla kalataloustarkkailuraporteilla sekä selvityksellä muista Seinäjoen yläosalla olevista turvetuotantoalueista ja niiden vesistökuormituksesta sekä arviolla käytöstä poistuvista pinta-aloista.

### Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa, Virtain kaupungissa ja Seinäjoen kaupungissa 15.6-15.7.2011 sekä erityistiedoksiantona asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 15.6.2011 Ilkassa sekä 16.6.2011 Suomenselän Sanomissa. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Metsähallituksesta, Virtain kaupungilta ja Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä Seinäjoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

## Lausunnot

**1) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualue** on huomauttanut, että Pirkanmaan vahvistetussa maakuntakaavassa ei ole osoitettu käyttötarkoitusta suunnitellulle Matolamminnevan tuotantoalueelle. Välittömästi alueen koillispuolella on merkintä nat 106, jolla kuvataan Pirjatannevan Natura 2000 -alue. Alueen

lounaispuolella noin 1 km:n etäisyydellä on osoitettu turpeenottoalue (EO043).

Pirkanmaalla on vireillä 1. vaihemaakuntakaava koskien turvetuotantoa. Kaava on lausuntohetkellä vahvistettavana ympäristöministeriössä. Kyseessä on täydentävä kaava, jolla turvetuotantoa pyritään kohdistamaan alueille, joissa siitä aiheutuu vähiten haittaa luonnolle ja ihmisille. Kaavassa tuotanto osoitetaan merkinnällä "turvetuotannon kannalta tärkeä vyöhyke". Vaihekaavassa ei ole merkintää Matolamminnevilla. Lähin merkintä (EO/tu 1) on noin 1,6 km:n etäisyydellä Hietasalonnevan olemassa olevalla turvetuotantoalueella.

Ehdotuksessa soiden ja turvemaiden kestävän ja vastuullisen käytön strategiasta (16.2.2011) on linjattu, että soiden ja turvemaiden kestävää ja vastuullista käyttöä yhteen sovitetaan kohdentamalla soita merkittävästi muuttava toiminta ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille ja turvemaille. Myös 1.3.2009 voimaan astuneiden, tarkistettujen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja.

Soiden ja turvemaiden kestävän ja vastuullisen käytön strategiassa esitetään keskeiseksi työkaluksi luonnontilaisuusasteikkoa. Asteikon korkeimpiin luokkiin, 4 ja 5 sijoittuville soille ei tulisi suuren yleisen luontoarvonsa vuoksi kohdentaa lainkaan luonnontilaa muuttavaa toimintaa. Matolamminneva kuuluu vesitalouden (ojien esiintyminen ja vedenpinnan korkeus) ja kasvillisuuden luonnontilaisuuden perusteella luokkiin 3-4. Lisäksi seudun ojitusaste on korkea (81 %), mikä edelleen nostaa suon yleistä luontoarvoa. Strategiaehdotuksessa esitetään lisäksi mm. suo- ja turvamaita koskevissa lupaprosesseissa kohteiden arvottamisessa apuna käytettäväksi suon erityisiä luontoarvoja.

Kasvillisuusselvityksen mukaan hankealue on hyvin luonnontilainen. Suolla kulkee muutamia ojia, jotka eivät ole vaikuttaneet juurikaan sen luonnontilaan. Kasvillisuusselvityksen mukaan selvitysalueella tavataan useita uhanalaisuusluokittelussa vaarantuneiksi (VU) tai silmälläpidettäviksi (NT) luokiteltuja suotyyppejä. Suoalueen toiseksi vallitsevin suotyyppi on vaarantuneeksi luokiteltu minerotrofinen lyhytkorsineva. Tämän lisäksi tavataan pienialaisesti sara- ja lyhytkorsirämettä sekä sara- ja kalvakkanevaa. Etelä-Suomessa silmälläpidettäivistä (NT) suotyypeistä selvitysalueella tavataan ombrotrofista lyhytkorsinevaa ja pieniä alueita rimpineva- ja tupasvillarämettä. Harvinaiset suotyypit painottuvat suon itä- ja koilliskulmaan. Uhanalaisia kasvilajeja alueelta ei ole tavattu. Alueella on myös useita maisemallisestikin kauniita, puustoisia metsäsaarekkeita, joissa kasvaa järeitä kilpikaarnaisia mäntyjä.

Kasvillisuusselvityksessä ei ole tarkasteltu lainkaan hankealueen merkitystä laajojen yhtenäisten suoalueiden eli suoyhdistymätyyppien suojelussa. Ilmakuvien ja kasvillisuuskartoituksen perusteella voidaan päätellä, että Matolamminneva on keskeisiltä osiltaan todennäköisesti aapasuota. Kaikki

Etelä-Suomen alueella esiintyvät aapasuotyypit ovat Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnin mukaan joko erittäin uhanalaisia (EN) tai vaarantuneita (VU). Kasvillisuusselvityksessä ei ole tarkasteltu myöskään mahdollisesti suolla esiintyvien luontodirektiivin liitteen I suoluontotyyppien esiintymistä. Matolamminnevan tuotantoalueeseen sisältynee luontodirektiivin erityisen tärkeää eli priorisoitua luontotyyppiä "aapasuot". Priorisoidut luontotyypit ovat luontotyyppisiä, jotka ovat vaarassa hävitä ja joiden suojelussa yhteisöllä on erityinen vastuu, kun otetaan huomioon luontotyyppien levinneisyysalue suhteessa luontotyyppin koko levinneisyysalueeseen. Lisäksi hankkeen vaikutusalueella sijaitseva Matolampi todennäköisesti edustaa luontodirektiivin luontotyyppiä "humuspitoiset järvet ja lammet".

Matolamminnevan pesimälinnustoa ilmentävät useat soille ja kosteikoille tyypilliset lajit, jotka korostavat osaltaan suoalueen linnustollista arvoa ja nostavat sen jopa alueellisesti merkittävien lintusoiden joukkoon. Erityisesti keltävästäräkin ja niittykirvisen parimäärät ovat selvitysalueella huomattavia alueen eteläinen sijainti huomioon ottaen. Matolamminnevan linnustollista arvoa nostavat Pirkanmaalla nykyisin hyvin harvalukuisten riekon ja sinisuohaukan esiintyminen sekä suon keskiosissa sijaitseva kalasääsken pesäpuu. Suoalueella pesivien lajien lisäksi Matolamminnevilla tavataan säännöllisesti metsähanhia. Lintudirektiivin liitteen I lajeista linnustoselvityksen mukaan hankealueella esiintyy kaikkiaan kuusi: sinisuohaukka, sääksi, teeri, kurki, kapustarinta ja liro. Suomen kansainvälisen linnustonsuojelun erityisvastuulajeja on selvitysalueella havainnoitu seitsemän: metsähanhi, tavi, telkkä, teeri, isokuovi, valkoviklo ja liro.

Suomen uhanalaisuusluokituksen mukaan silmälläpidettäväksi (NT) luokiteltuja lintulajeja linnustoselvityksessä mainitaan kaikkiaan kuusi: metsähanhi, sinisuohaukka, sääksi, teeri, käki ja pensastasku. Linnustoselvityksen valmistumisen jälkeen julkaistun uuden uhanalaisuusluokituksen mukaan sinisuohaukka, pohjansirkku ja keltävästäräkki kuuluvat vaarantuneiden (VU) lajien joukkoon. Riekkö ja niittykirvinen ovat uuden luokituksen mukaan myös valtakunnallisesti silmälläpidettäviä lajeja (NT). Lohkon 3 keskellä sijaitsee silmälläpidettävän (NT), lintudirektiivin liitteessä I mainitun ja luonnonsuojelulailalla rauhoitetun sääksen pesäpuu. Ympäristölupahakemuksessa tuotantoalueen ja pesäpuun väliin on esitetty jätettäväksi 200 metrin levyinen suojavyöhyke. Linnustoselvityksen mukaan kesällä 2009 puussa pesi sääksipari, lisäksi pesä mainitaan myös vuonna 2004 alueelta tehdyssä ympäristöselvityksessä.

Luonnontieteellinen keskusmuseo on ohjeistanut metsänkäsittelyä sääksen pesän läheisyydessä. Pesän ympäristön puusto tulisi säilyttää noin 50 metrin säteellä suojuspuutiheydessä (200 runkoa / hehtaari). Metsätöitä tulisi välttää asutun pesän lähistöllä 15.4.-30.7. välisenä aikana 500-800 metriä lähempänä pesältä. Samoin metsäautoteitä ei tulisi rakentaa 500-800 metriä lähemmäksi pesästä lähimmän sallitun etäisyyden riippuessa maaston topografiasta sekä puuston tiheydestä. Turvetuotanto on huomattavasti metsätaloustoimenpiteitä pitkäkestoisempaa. Isojen petolintujen pesäpuiden suoja-alueiden tulisi tästä johtuen olla turvetuotantoalueiden läheisyydessä vähintään yhtä suuret tai suuremmat kuin mitä metsätalou-

delle annetussa suosituksessa on esitetty. Matolamminnevan kasvillisuus selvityksen perusteella kalasääksen pesäpuun ja tuotantoalueen väliin jäävä alue on pääosin hyvin avointa ja tasaista nevaa, jolloin puusto tai maaston muodot eivät suojaa pesää. Hakemuksen täydennyksen esimerkkita-pauksissa ei kuvata tuotantoalueen ja pesän väliin jäävän maaston omi-naisuuksia. Ainoastaan metrimääräisen etäisyyden perusteella ei voida ve-tää johtopäätöksiä kalasääksen pesinnän turvaavasta, riittävästä suoja-alueesta. Hakemuksessa esitetty suoja-alueen laajuus poikkeaa huomata-vasti Luonnontieteellisen keskusmuseon edellä esitetystä suosituksesta. Matolamminnevan tapauksessa turvetuotannon aloittaminen suolla johtaisi mitä todennäköisimmin sääksen pesinnän epäonnistumiseen ja pesän hyl-käämiseen.

Matolamminnevalta on selvitetty vain linnustoa ja kasvillisuutta. Hankealu-eesta lähimmillään noin 60 m etäisyydellä sijaitsee Matolampi. Hankkeen vaikutukset ulottuvat Matolampeen, joka on potentiaalista luontodirektiivin liitteen IV(a) eläinlajien elinympäristöä. Hakijan ja viranomaisten tulee olla tietoisia hankkeen mahdollisista vaikutuksista luontodirektiivin liitteen IV(a) eläinlajeihin. Suolla ja siihen liittyvillä vesillä voivat mahdollisesti elää eten-kin eräät korennot, sukeltajat ja viitasammakko. Suo saattaa olla levähdys- ja lisääntymispaikka, jonka heikentäminen on LSL 49 §:n nojalla kielletty. Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintyminen Matolamminnevalta ja sen vaikutusalueella tulee selvittää. Työ tulee tehdä "Turvetuotantoalueen lu-pahakemuksen luontoselvitykset" -muiston ohjeiden mukaisesti.

Hankealue sijaitsee lähimmillään 70 metrin etäisyydellä Pirjatannevan Na-tura 2000 -verkostoon kuuluvasta alueesta, sen lounaispuolella. Virtojen, Seinäjoen ja Alavuden alueella sijaitseva Pirjatanneva (FI0800028) on otettu mukaan Natura 2000-verkostoon sekä luontodirektiivin (SCI) että lin-tudirektiivin perusteella (SPA). Natura-alueisiin vaikuttavien hankkeiden ja suunnitelmien arvioinnista on säännökset luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ssä. Suunnitellulla turvetuotantohankkeella saattaa olla Pirjatannevalle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia mikä edellyttää laadittavaksi Na-tura-arvioinnin. Ympäristölupahakemuksessa esitetty Vapo Oy:n maakais-taleen luovuttaminen Pirjatannevan Natura-alueeseen ja ympäristölupaha-kemuksen täydennyksessä esitetty "hankkeen vaikutus Pirjatannevan Na-tura 2000 -alueeseen" ei riitä. Natura-arvioinnissa tulee arvioida ja perus-tella suunnitellun turvetuotantohankkeen vaikutuksia kaikkiin Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppisiin ja lajeihin. Tarvittaessa on tarkasteltava vaikutusten lieventämisvaihtoehtoja.

Pirkanmaan suoluonnon tila -selvityksessä on määritelty Pirkanmaan suo-luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat vyöhykkeet, joilla sijaitse-vat suot ovat keskeisessä asemassa Pirkanmaan suoluonnon säilyttämi-ssä. Vyöhykkeiden ytimen muodostavat Natura 2000 -alueet tai soiden-suojelualueet. Matolamminnevan alue kuuluu Silmänevan-Haukkanevan arvokkaaseen suovyöhykkeeseen ja sillä on merkittävä rooli maakuntien rajaseudun ojitamattomien soiden verkostossa. Suot tällä vyöhykkeellä ovat etupäässä laajoja aapa- ja keidassoita, ja vyöhyke tukee näille suo-tyypeille tyypillisen lajiston esiintymistä ja liikkumista.

Turvetuotantoon suunniteltu alue on laajuudeltaan 82,1 hehtaaria. Soiden ojitustilanneaineiston mukaan Matolamminnevan alueella on noin 120 hehtaarin laajuinen ojittamaton suokokonaisuus. Ojittamaton alue liittyy saumattomasti Pirjatannevan Natura 2000 -verkostoon kuuluviin ojittamattomiin suoalueisiin muodostaen useiden satojen hehtaarien ojittamattoman kokonaisuuden.

Matolamminnevan luontoarvot ovat niin mittavat, että turvetuotantoa alueella ei tule aloittaa.

Hakemuksessa on ristiriita Pirjatannevalta purkautuvien vesien kulkeutumisreitissä. Vesienkäsittelykartan mukaan Pirjatannevan suunnasta purkautuvat vedet ohjataan eristysojaston ulkopuolelle ja Matolammen valuma-alueeselvityksessä ne esitetään kuuluvaksi Matolammen valuma-alueeseen. Lisäksi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Matolammen valuma-alue on piirretty nykytilanteessa liian suppeana. Peruskartalta määritettynä rajan tulisi idässä kulkea Kiimaharjussa ja pohjoisessa Liminganmäen alueella. Vaikutusten arvioimiseksi hakijan tulee tarkentaa Matolampeen johdettavia vesiä.

Matolampeen aiheutuu kiintoainekuormaa pöylaskeuman lisäksi myös eristysojaston kaivamisen seurauksena. Hakemuksessa ei ole esitetty kiintoainekuormitusta vähentäviä toimenpiteitä kuten lietekuoppia, laskeutusaltaita tai kaivukatkoja.

Matolammen vedenkorkeuteen vaikuttaa valunnan lisäksi tuotantoalueen kuivatussyvyys. Matolammen pohjoisosa sijaitsee ojittamattomalla suoalueella, joten sen vedenpinta todennäköisesti noudattaa ainakin osittain suon vesipinnan tasoa. Hakemuksesta ei ilmene tuotantoalueen loppuvaiheen kuivatussyvyyttä, joten tuotannon vaikutusta Matolammen vedenkorkeuteen on vaikea arvioida. Hakijan tulee täydentää hakemusta suon kuivatussyvyyden ja lammen vedenkorkeuden osalta. Mikäli todetaan, että Matolammen vedenpinta alenee suon kuivatuksen seurauksena, tulee arvioida lisäksi sen vaikutus järven tilavuuteen ja vedenlaatuun sekä mahdollisiin Luontodirektiivin liitteen IV(a) -lajeihin.

Muutamalla Vapo Oy:n turvetuotantoalueella Pirkanmaalla on esiintynyt tulvakautena ohijuoksuista vesiensuojelurakenteiden ohi alimitoitettujen pumppujen takia.

Valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisesti melutason ohjearvo luonnonsuojelualueilla on päivällä 45 dB ja yöllä 40 dB. Pirjatannevan Natura-alue sijaitsee lähimmillään 70 metrin päässä tuotantokentästä. Tuotantokentän ja suojelutarkoituksiin valtiolle hankitun alueen väliin jäävä alue on avosuota, joten melu kantautuu laajalle luonnonsuojelutarkoituksiin hankitulle alueelle ja on ilmeistä, että melun ohjearvo ylittyy.

**2) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on katsonut, että turvetuotannon

päästöjen voimakkuuden vaihtelua eri tuotantovaiheiden aikana ei varmuudella tunneta. Päästöt saattavat lisääntyä tuotannon loppua kohden ja ominaiskuormituskerroimien käyttö saattaa aiheuttaa virhearvion ravinne- ja kiintoainemäärissä. Uuden turvetuotantoalueen avaaminen ojittamattomalle alueelle aiheuttaa huomattavasti suuremman alapuolisen vesistön kuormituksen kuin turvetuotannon aloittaminen jo ojitetulla suolla. Pintavalutuskentän käytöstä huolimatta vesistöön pääsisi kiintoainetta ja ravinteita.

Vesienhoitosuunnitelmassa Seinäjoen yläosa on luokiteltu ekologisesti hyvään tilaan ja kemiallisesti hyväksi. Tavoitteena on vesistön hyvän tilan säilyttäminen. Turpeenosto valuma-alueella on vaikuttanut Kalajärven ja Seinäjoen yläosan vesien tilaan lisäämällä vesistöjen kuormitusta ja heikentämällä niiden käyttökelpoisuutta. On tarpeen parantaa alueen turvetuotannon vesiensuojelun tasoa. Vesienhoitosuunnitelman mukaan uusia turpeenottoalueita tulee perustaa jo ojitetuille soille tai jo tuotannossa olevien alueiden yhteyteen. Uudet turpeenottoalueet tulee myös ohjata alueille, joilla ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa vesien tilalle.

Ojittamattomilla soilla tapahtuva turpeenotto uhkaa, kaavailussa laajuudessa toteutuessaan, hävittää Etelä-Suomesta seuraavan kymmenen vuoden aikana useita tuhansia hehtaareja lintudirektiivin liitteen I lajeille sopivia elinympäristöjä. Pelkästään Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella on lupakäsittelyssä turpeenottohankkeita noin 1 300 ojittamattomalle hehtaarille. Näin laajamittainen lintudirektiivin liitteen I lajien elinympäristöjen hävittäminen tulisi toteutuessaan hyvin todennäköisesti pienentämään esim. liron, kapustarinnan ja kurjen määriä koko Suomessa sekä mahdollisesti aikanaan aiheuttamaan lajien häviämisen ainakin alueellisesti. Häviämishuoka voi aiheutua nimenomaan ekologisina yhteyksinä toimivien suojelualueverkoston ulkopuolisten merkittävien suokohteiden häviämisestä.

Hakemuksessa ei ole lainkaan arvioitu hankkeen vaikutuksia Kyrönjoen tulvasuojelulle. Tulvadirektiivin mukaista Kyrönjoen tulvariskien alustavaa arviointia suoritetaan parhaillaan ja vuoteen 2015 mennessä tullaan laatimaan koko Kyrönjoen vesistöille tulvariskien hallintasuunnitelma.

**3) Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen** on todennut, että hankealueen alapuoliset vesistöt ovat runsashumuksisia ja melko reheviä. Turvetuotanto vaikuttaa omalla osuudellaan vesistön rehevöitymiskehitykseen ja tuotantoalueilta tulevaa kuormitusta tulisi vähentää merkittävästi tämän päivän tasosta. Kyrönjoen toimienpideohjelmassa Seinäjoen ekologinen tila on luokiteltu yläosalta hyväksi ja alaosalta välttäväksi. Hyvä tila arvioidaan saavutettavan lisätoimenpiteillä yläosalla vuonna 2015 ja alaosalta vuonna 2021.

Vaikka tuotantoalue sijaitsee kokonaisuudessaan Hämeen ELY-keskuksen kalatalousryhmän toimialueella, kohdistuvat vaikutukset suurelta osin Pohjanmaan ELY-keskuksen kalatalousryhmän toimialueelle. Luvan saaja on määrättävä maksamaan Matolamminnevan ja Hietasalonneva 2:n turvetuotantoalueiden osalta vuosittain 1 380 euron kalatalousmaksu Pohjan-

maan ELY-keskukselle käytettäväksi kalakannoille ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen vähentämiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä toimenpiteiden tuloksellisuuden tarkkailuun. Kalatalousmaksun suuruutta määrättäessä on huomioitava, että kyseessä on vesistöalue, joka on rehevöitynyt, ja jossa ei vesienhoidon tavoitteita vaarantamatta voida enää aiheuttaa nykyistä suurempaa rehevöitymishaittaa.

Luvansaajan on tarkkailtava kuivatusvesien vaikutuksia kalakantoihin ja kalastukseen Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Ehdotus tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava keskukselle kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Tarkkailu voidaan myös toteuttaa yhteistarkkailuna yhdessä alueen muiden tarkkailuvelvollisten kanssa.

**4) Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen** on katsonut, että Kyrönjoen vesistöalueella käynnissä olevaa kalataloudellista yhteistarkkailua on syytä tarkentaa siten, että myös Matolamminnevan turvetuotannon vaikutuksia kala- ja rapukantoihin voidaan seurata sen puitteissa. Vaikka tuotantoalue sijaitsee kokonaisuudessaan Hämeen ELY-keskuksen kalatalousryhmän toimialueella, kohdistuvat vaikutukset suurimmaksi osaksi Pohjanmaan ELY-keskuksen kalatalousryhmän toimialueelle, jossa myös kompensaation edellytykset ovat parhaat. Näin ollen mahdollinen kalatalousmaksu on perusteltua määrätä maksettavaksi Pohjanmaan ELY-keskukselle ja kalataloudellinen tarkkailu on perusteltua määrätä tehtäväksi Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymän ohjelman mukaan.

**5) Metsähallitus** on lausunnossaan muistuttanut, että Matolamminnevan turvetuotantoalueen vaikutusalueella on Pirjatannevan Natura-alue, jonka suojelun perustana on sekä luonto- että lintudirektiivi. Pirjatanneva kuuluu myös soidensuojeluohjelman täydennyskohteisiin. Matolamminneva on suurelta osin luonnontilainen ja sitä voidaan pitää Etelä-Suomen mittapuun mukaan varsin edustavana keidas-aapasuona. Ehdotuksessa soiden ja turvemaiden kestävän ja vastuullisen käytön strategiasta (16.2.2011) on linjattu, että turvetuotantoa ei tule ohjata luonnontilaisille soille.

Vallitseva tuulen suunta aiheuttaa pöylaskeumaa Natura-alueelle, mikä voi vaikuttaa alueen luontoarvoihin ja luontotyypeihin haitallisesti. Toisin kuin hakija esittää, turvepölyn vaikutukset eivät kohdistu vain hakijan Natura-alueeksi luovuttamalle alueelle, vaan laajemminkin alueelle. Myös hakijan aikanaan luovuttama alue kuuluu Natura-alueeseen ja sitä koskevat samat suojelutavoitteet kuin muutakin Natura-aluetta. Tuotannosta aiheutuva melu ja liikenne oletettavasti häiritsevät Natura-alueella pesiviä ja ruokailevia lintuja, ja etenkin lintuja, jotka pesivät Pirjatannevallalla, mutta käyvät ruokailemassa myös Matolamminnevallalla.

Hakijan teettämän kasvillisuusselvityksen mukaan ehdotetulta turvetuotantoalueelta on löytynyt useita uhanalaisia ja silmälläpidettäviä suoluonto-



tyyppejä, ja selvityksessä Matolamminnevan mainitaan olevan maisemaltaan monipuolinen ja kaunis.

Ehdotettu tuotantoalue kuuluu samaan suokompleksiin kuin Pirjatannevan Natura-alue ja tuotantoalueella olisi siten huomattava vaikutus Pirjatannevan Natura-alueen maisema- ja linnustoarvoihin. Hakijan tulisi tehdä luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen naturavaikutustenarviointi. Arvioinnin jälkeen voidaan asiassa edetä niin kuin luonnonsuojelulain 65 § ja 66 § edellyttävät.

**6) Virtain kaupungin ympäristölautakunta** on todennut, että Matolamminneva on pääosin ojittamaton, luontoarvoja omaava suoalue, jolle uutta turvetuotantoa ei tule sallia. Kasvillisuusselvityksen mukaan Matolamminnevilla tavataan harvinaisempia, vaarantuneita ja silmälläpidettäviä suotyyppejä. Maisemaltaan suo on esitetty luonnontilaiseksi ja kauniiksi. Linnustoselvityksessä on esitetty, että pesimälinnustoa ilmentävät soille tai kosteikoille tyypilliset lajit, jotka korostavat osaltaan suoalueen linnustollista arvoa ja nostavat sen jopa alueellisesti merkittävien lintusoiden joukkoon.

Pirkanmaan vaihemaakuntakaavatyön taustamateriaaliksi valmistui vuonna 2009 Pirkanmaan suoluonnon tila -selvitys. Sen mukaan Silmänevan-Haukkanevan vyöhyke on nimetty yhdeksi Pirkanmaan Suoluonnon kannalta arvokkaaksi vyöhykkeeksi. Matolamminneva sisältyy vyöhykkeeseen.

## Muistutukset ja mielipiteet

**7) Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry** on huomauttanut, että Matolamminneva on valtaosin ojittamaton ja luonnontilaisen kaltainen. Virroilla vastaavia soita on suojelalueiden ulkopuolella vain muutamia. Luonnonsuojeluyhdistys on esittänyt, että ympäristölupahakemus tulee hylätä. Jos luvan käsittelyä jatketaan, tulee hakijan laatia Natura-arviointi Pirjatannevan Natura-alueesta sekä ympäristövaikutusten arviointi koko hankkeesta.

Matolamminnevaa ei ole osoitettu turpeenottoalueeksi Pirkanmaan maakuntakaavassa, eikä myöskään maakuntavaltuuston vastikään (17.5.2011) hyväksymässä Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa, jolla ohjataan turpeenottoa Pirkanmaalla. Kaavaselostuksessa Matolamminneva on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaaksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena ryhdyttäessä toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Vapo Oy ei toimi asiallisesti hakiesaan turpeenottolupaa luonnontilaisen kaltaiselle suolle yhtiön toimialaa ohjaavan vaihemaakuntakaavoituksen juuri valmistuttua.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat pääosin maakuntasuunnittelua, mutta tavoitteet tulisi huomioida myös yksittäisten soiden ympäristölupaharkinnassa. Tätä tulkintaa tukee muu muassa maankäyttö- ja rakennuslain 18 §. Turpeenoton aloittaminen ojittamatto-

malla suolla olisi myös vastoin valtioneuvoston periaatepäätöstä "Vesien-suojelun suuntaviivat 2015".

Pirjatannevan Natura-alue sijaitsee lähimmillään 70 metrin päässä Matolamminnevan hankealueen koillispuolella. Lupahakemuksen täydennyksen mukaan pölyä voi kulkeutua Pirjatannevan lounaisosaan ja Matolammin muuttaminen puuttomaksi turvekentäksi voi muuttaa Pirjatannevan maisemallista arvoa. Lisäksi melua voi esiintyä hiukan. Tämän suppean katsauksen nojalla Vapo Oy päätyy siihen, ettei erillistä Natura-arviointia tarvita. Yhtiö vetoaa 14 vuotta vanhaan kokousmuistioon, jonka mukaan turpeenottoa Natura-alueen kupeella ei pidetä mahdollisena. Kauan ennen Natura 2000 -ohjelman lopullista vahvistamista pidetyn kokouksen yksittäiset johtopäätökset eivät kumoakaan luonnonsuojelulain 65 §:n vaatimusta Natura-arvioinnista.

Vapo Oy on esittänyt hakemuksen täydennyksessä muutaman esimerkin tapauksista, joissa kalasääski on kyennyt jatkamaan pesintäänsä suojavyöhykkeen turvin turpeenotosta huolimatta. Matolamminnevilla sääksi on pesinyt vuosikautia rauhallisessa ympäristössä. Vapon esimerkeistä ei selviä millaiset olosuhteet paikalla on ollut ennen turpeenoton aloittamista. Ainakin Suursuon turvetuotantoalueen sääkset ovat tottuneet meluun jo ennestään, sillä alueen pohjoispuolella on ampuma-alue ja lentokenttä.

Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavan taustamateriaaliksi kootun "Pirkanmaan suoluonnon tila" -selvityksen mukaan Silmänevan-Haukannevan vyöhyke, johon myös Matolamminneva kuuluu, sisältää useita Pohjois-Pirkanmaan suurista soidensuojelualueista. Suojelualueiden väliin jää arvokkaita suoalueita. Nämä on sisällytetty rajaukseen. Suot ovat etupäässä laajoja aapa- ja keidassoita, ja vyöhyke tukee näille suotyypeille tyypillisten lajiston esiintymistä ja liikkumista. Yksi vyöhykkeen kohteista on Matolamminneva. Mikäli Matolamminneva otettaisiin turpeenostokäyttöön, menettäisi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä vyöhyke arvoaan ja useille eliölajeille välttämättömiä ekologisia astinkiviä olisi jälleen vähemmän. Myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa tällaisten ekologisten yhteyksien merkitys tunnustetaan.

Matolamminnevilla esiintyy lukuisia uhanalaisia luontotyyppisiä ja harvinaistuvaa lajistoa, joiden asemaa ja tulevaisuutta Vapo Oy ei ole kommentoinut. Yksittäiset suotyypit muodostavat kokonaisuuden, jota kutsutaan suoyhdistelmäksi. Matolamminneva on suoyhdistelmätyypiltään eteläisiä viettokeitaita, jollaiset on luokiteltu Etelä-Suomessa vaarantuneiksi.

Luonnonsuojelulain 5 §:n nojalla luonnonsuojelussa on tähdättävä maamme luontotyyppien ja luonnonvaraisten eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilyttämiseen. Kaikki uhanalaisen luontotyyppin tai uhanalaisen lajin esiintymät ovat suotuisan suojelutason tavoittamisen kannalta arvokkaita. Ympäristölupaa ei tulisi olla mahdollista myöntää toiminnalle, joka tuhoaisi uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymiä. Suotuisan suojelutason saavuttamista auttaa erityisesti laajojen kokonaisuuksien varjelu voimaperäiseltä hyötykäytöltä. Tähän pyrkii myös Pirkan-

maan 1. vaihemaakuntakaava. Luonnonsuojelulain lisäksi myös luontodirektiivin yleisenä tavoitteena on turvata luontotyyppien suojelun suotuisa taso.

Uhanalaisia ja puutteellisesti suojeltuja luontotyyppisiä sisältävän Matolamminnevan valjastaminen turpeenottoon olisi vastoin luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin vaatimuksia, jotka ympäristönsuojelulain 41 §:n 3 momentin mukaan on lupaharkinnassa huomioitava.

Linnustoselvitykset tehtiin kahtena päivänä vuonna 2009. Kaksi laskentakertaa näin laajalla alueella on verrattain vähän. Uusi eliölajien uhanalaisuusarviointi valmistui joulukuussa 2010. Näin linnustoselvityksen tulokset ja johtopäätökset ovat jo osin vanhentuneet. Matolamminnevan pesimälinnustosta niittykirvisen, keltävästäräkin, riekon ja sinisuohaukan tila on uudessa uhanalaisuusarvioinnissa luokiteltu valtakunnallisesti huonommaksi kuin vuoden 2001 arvioinnissa. Merkillepantavaa on, että uhanalaiseksi (vaarantunut) luokiteltua keltävästäräkki esiintyy Matolamminnavalla varsin runsaslukuisena. Turpeenotto kaventaisi keltävästäräkin ja muiden uhanalaisten tai harvinaistuneiden lajien elinmahdollisuuksia luonnonsuojelulain 5 §:n vastaisesti.

Luontodirektiivin IV liitteen lajien, kuten lummelampikorennon, sirolampikorennon, isolampisukeltajan ja viitasammakon, lisääntymis- ja levähdyspaikkoja voi olla Matolamminnevilla tai Matolammessa. Lajien esiintyminen on selvitettävä erikseen.

Lupahakemuksen mukaan alueelle kaivettavat ojat ja altaat lisäävät vesilintujen pesimismahdollisuuksia. Väite on harhaanjohtava. Vaateliaat soiden linnut eivät pesi turvekentillä. Matolamminnevan alkuperäiset lajit eivät tekoallikoista hyötyisi. Hankealueella esiintyvä riekko on Etelä-Suomessa taantunut voimakkaasti. Riekon selviäminen nykyisellä levinneisyysalueellaan edellyttää riittävän laajojen suokokonaisuuksien suojelua. Virroilla pesii yhdestä kahteen metsähänhiparia, kyseessä on Suomen eteläisin pesintä. Matolamminneva muodostaa osan Virtain metsähänkien elinpiiristä. Lisäksi Matolamminnevilla esiintyvistä linnuista sinisuohaukka, kalasääski, teeri, kapustarinta ja liro mainitaan EU:n luontodirektiivin I-liitteessä. Liitteessä luetellaan yhteisön tärkeinä pitämät lintulajit, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin.

Ympäristölupahakemuksessa hankkeen vesistövaikutuksia havainnollistetaan ominaiskuormituslukujen avulla. Ominaiskuormitusluvut eivät anna riittävän kattavaa kuvaa orgaanisen aineen ja ravinteiden määrästä kuivatusvesissä, ja menetelmä jättää kokonaan huomiotta eri soiden ja eri turvekerrosten väliset kuormituserot.

Kyrönjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuoteen 2015 Seinäjoen latvaosa ja Sulkueenjoki on luokiteltu hyväksi sekä kemialliselta että ekologiselta tilaltaan. Kalajärveä ja Matolampea ei ole luokiteltu, mutta vedenlaatutietojen mukaan ne eivät ole hyvässä tilassa. Ojittamattomilta soilta tulevat päästöt ovat suuremmat kuin jo aiemmin ojitetuilta tur-

vetuotantoa aloitettaessa. Erittäin todennäköisesti turvetuotanto Matolamminnevalla ja Hietasalonnevalla johtaisi siihen, että alapuolisten vesien tila huononisi tai vähintään estäisi nyt heikossa tilassa olevia vesistöjä saavuttamasta hyvää tasoa.

Lupahakemuksessa ei arvioida lainkaan toiminnan kasvihuonepäästöjä. Asianmukaiseen hakemukseen olisi kuulunut arvio turpeen kaivamisen, hii-livaraston menetyksen ja turpeenpolton aiheuttamista ilmastovaikutuksista.

Ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaan toiminnasta ei saa aiheutua merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa tai erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista. Matolamminnevan turpeenotto olisi vastoin ympäristönsuojelulakia, sillä suon luonnonolosuhteet tuhoutuisivat varsin perusteellisesti. Tältä osin on viitattu Korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen (21.1.2011) koskien Parkanon Saukonsuota.

**8) Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry** on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä Matolamminnevan turvetuotannolle. Hakemus tulisi hylätä luonnonsuojelulain vastaisena ja vesienhoitosuunnitelman vastaisena. Hakemus on myös puutteellinen muun muassa pölyhaittojen, lajistovaikutusten ja vesilain mukaisten vesien arvioinnin osalta. Lisäksi turpeenkaivu kyseisellä alueella olisi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaista, vastoin suostrategian soiden luonnontilaisuusluokitukselta johdettuja käyttöönottomahdollisuuksia ja aiheuttaisi kohtuuttomat ilmakehää lämmittävät kasvihuonepäästöt.

Luontodirektiivin Suomessa esiintyvistä luontotyypeistä 11 edustaa soita. Niistä kaikki esiintyvät boreaalisella alueella ja kolme vain siellä. Boreaalisella alueella kaikkien luontodirektiivin suoluontotyyppien suojelutaso on epäsuotuisa. Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaan Suomen kaikista suoluontotyypeistä 57 % on uhanalaisia. Etelä-Suomessa uhanalaisiksi arvioitiin 77 % suoluontotyypeistä.

Suostrategian soiden luonnontilaisuusluokittelua tulkiten Matolamminneva-Portaanpäänneva suokokonaisuus on luokan 3 suo. Tämänkaltaiselle suolle ei pitäisi myöntää lupaa turpeen kaivamiselle. Ennen suostrategiaa luvanhakijalle hankittujen, mutta luonnonarvoiltaan merkittävien soiden kaivulle, ei voi ajatella annettavan nykyisessä suojelun epäsuotuisassa tilanteessa kaivulupia. Turpeenkaivu tulee rajata suostrategian asteikon 0-1 luokan soille ja jättää ojittamattomia osia tai osa-alueita sisältävät suot muuttavan käytön ulkopuolelle.

Uusimman uhanalaisuusarvioinnin (2010) mukaan suolinnusto on voimakkaimmin taantunut linturyhmä Suomessa. Matolamminnevalla, joka muodostaa lähes luonnontilaisten soiden kokonaisuuden yhdessä Portaanpäännevan ja Pirjatannevan kanssa, on ratkaisevan tärkeä merkitys monille seudun lintulajeille. Kanalinnuista suolla elävät metso, joka ruokaillee rämeillä talvisin, teeri, jolla on alueella useita soidinkenttiä (suurimmalla nähty yli 50 koirasta) sekä levinneisyysalueensa reunoilla voimakkaasti taantunut riekko. Riekko elää eri vuodenaikoina suon eri osissa. Pirjatan-

nevan, Portaanpäänevan ja Matolamminnevan alueella on myös tavattu metsähanhia pesimäaikana, jopa poikueita. Seutu on ilmeisesti metsähanhen merkittävimpiä pesimäalueita eteläisessä Suomessa. Metsähanhi on silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen sekä EU:n erityisvastuulaji Suomessa. Matolammnevilla asustaa myös joutsenia ja kurkia.

Pienemmistä kahlaajista siellä on tavattu kapustarintoja, valkovikloja, liroja, metsävikloja, isokuoveja ja pikkukuoveja, jotka kaikki ovat taantuneita lajeja. Suolla asustaa todennäköisesti erittäin uhanalainen suokukko, jota on vaikea havaita kesäisissä laskennoissa.

Kalasääski on pesinyt suolla itse rakentamassaan pesässä ainakin 2000-luvun alusta. Suolla esiintyy myös sinisuohaukka. Varpuslinnuista tärkeimmät ovat keltavästäräkki, pohjansirkku, pensastasku, niittykirvinen ja käki. Vesilinnuista suolla on tavattu tavi ja telkkä.

Kasvillisuus selvitys on tehty ylimalkaisesti ja nisäkkäitä, sammakoita, matelijoita, hyönteisiä ja hämähäkkejä ei ole huomioitu lainkaan. Soilla esiintyy muun muassa useita harvinaisia perhos- ja sudenkorentolajeja. Alueen vesistöissä, Sulkueenjoella, Kurjenjoella ja Seinäjoella, asustaa vakituisesti ainakin saukko.

Pirjatannevan Natura-alueella esiintyvät EU:n luontodirektiivin liitteen I luontotyypit: keidassuot, muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot, aapasuot, puustoiset suot. Samat suotyypit jatkuvat saumatta Portaanpäänevan kautta edelleen Matolamminnevalle. Näiden poiskaivaminen olisi luontotyyppien ja lajiston suojelun kannalta kestämätön tilanne. Kaivu heikentäisi luontotyyppien suojelutasoa ja vaarantaisi lajiston säilymistä myös Pirjatannevan Natura-alueella. Lähellä Natura-aluetta tehty kaivu vaikuttaisi myös suoraan luontotyyppien tilaan pölyn ja melun muodossa sekä mahdollisesti myös alueen hydrologiaan.

Vesien ekologinen tila on hyvä Seinäjärnessä ja vähän matkaa siitä alavirtaan Sulkueenjoessa ja Seinäjoessa. Koko alajuoksun matkalta Seinäjoen vedenlaatu on välttävää tai huono. Seinäjoen kaltaisessa tilanteessa alajuoksun vedenlaadun saaminen hyvälle tasolle ei voi onnistua, jos yläjuoksulla vesistöön johdetaan lisää päästöjä. Turpeenkaivu voi myös heikentää yläjuoksun nyt hyvällä tasolla olevan osan vedenlaatua välttäväksi tai sitäkin heikommaksi.

Hakemuksessa esitetyt ominaiskuormitusluvut eivät vastaa turpeennoston aiheuttamaa todellista suo- ja turvekerroskohtaista ravinteiden ja orgaanisten aineiden huuhtoutumista, sillä erot soiden ja suokerrostumien välillä voivat olla 20-kertaisia. Kun erot päästömäärissä ovat todellisuudessa suuria, pitää ympäristölupaprosessissa tapahtuva vesistöhaittojen arviointi tehdä kunkin suon päästötason mukaan. Sallittavissa oleva päästötaso tulisi sitten suhteuttaa alapuolisen vesistön tilaan. Ominaiskuormitusluvut eivät myöskään kerro todellista suolta karkaavan orgaanisen aineen määrää. Suurin osa turvesoilta ja ojituksista karkaavasta orgaanisesta aineksesta on pieniä partikkeleita ja liukoista humusta, joka ei näy näyt-

teenotossa. Kun humusta ja hienojakoista ainesta ei arvioida kiintoainesta määriteltäessä, kertoo ominaiskuormitusluku vain alle 10 % todellisesta kokonaishuuhtoumasta. Hakemuksessa on esitetty Matolamminnevan kuntoonpanovaiheen kiintoainekuormitukseksi 3 517 kg. Kun mukaan laskeetaan kaikki orgaaninen aines, on orgaanisen aineen huuhtouma vähintäänkin noin 50 000 kg. Lisäksi on huomioitava, että kiintoaineen määrä ilmoitetaan kuiva-aineena. Kilosta kuivaa turveainesta voi sen vettyessä syntyä 50 litraa löyhää turvehötöä järven pohjaan.

Matolamminsuon tarkkailuraportin mukaan vesinäytteet otettaisiin ja analysoitaisiin vakiotavalla. Tällöin ei arvioida vesistölle aiheutuvaa todellista haittaa, eikä se vaikuta parempiin puhdistustulosten vaatimukseen. Lupaa ei tulisi vanhentuneilla menetelmillä enää myöntää.

Tuotantoalueen reunaojien vedet lasketaan suoraan alapuoliseen vesistöön, eikä niiden päästöjä lasketa kaivualueen päästöihin. Kuitenkin ne johtuvat yksinomaan kaivualueesta, jonka kuivana pitämiseksi ne on tehty. Reunaojien vedet on ehdottomasti johdettava pintavalutuskentälle ja laskeettava päästöt myös tältä osin toiminnan harjoittamisen aiheuttamiin kokonaispäästöihin. Kun päästö aiheuttaa veden pilaantumisen vaaraa, on lupa käsiteltävä myös vesilain vaatimusten mukaisesti.

Matolamminnevalle ei tule myöntää lupaa turpeenkaivulle ilman haittojen ja vesistön tilan kestokyvyn arviointia. Samalla vesistöalueella on jo pelkästään Vapolla kymmenen turpeenkaivua, joista osa on jo muutettu viljelyalueiksi. Myös kunnostusojituksen ja pellonraivauksen vaikutuksia tulisi tarkastella vesistöaluekohtaisesti.

Hakemuksessa on aliarvioitu turvetuotannon aiheuttamia pölyvaikutuksia lähialueelle. Pölyn kulkeutumisesta ja vaikutuksista olisi syytä vaatia uutta ja puolueetonta tutkimusta.

Turpeenkaivua on suunniteltu vain noin 60 m päässä Matolammesta. Turvepöly ja alueen ojitus vaikuttaisi lammen tilaan. Myös lammen vierelle suunnitellulta pintavalutuskentältä voi jossakin tilanteessa valua vesiä suoraan Matolampeen. Vesilain mukaan vesistölle ei saa aiheuttaa pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa. Matolammen tapauksessa turpeenkaivu aiheuttaisi todennäköisesti veden pilaantumista tai ainakin pilaantumisen vaaraa. Matolammen pohjoispäässä on luonnontilainen tai sen kaltainen puro tai noro, jota ei hakemuksessa ole huomioitu. Kyseessä lienee vesilain tarkoittama puro, jonka muuttaminen tai hävittäminen on lupapäätöksessä arvioitava myös vesilain säädösten mukaisesti.

**9) Kyrönjoen kalastusalue ja Kalajärven osakaskunta** ovat ensisijaisesti vaatineet ympäristölupahakemuksen hylkäämistä.

Mikäli lupa kuitenkin myönnetään, edellyttävät muistuttajat käytettäväksi parasta käyttökelpoista puhdistustekniikkaa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kuivatusvesien kiintoainepitoisuuden alentamiseen ja kiintoaineen pääsyn estämiseen alapuoliseen vesistöön. Laskeutusaltaat ja pintavalu-

tuskentät tulee mitoittaa niin suuriksi, että ne kestävät myös tulvahuiput. Laskeutusaltaiden puhdistuksessa tulee käyttää parasta mahdollista tekniikkaa siten, että haittaa alapuoliselle vesistölle ei aiheudu. Luvansaajalle on määrättävä tarkkailuvelvoite vedenlaadun seurantaan Sulkueenjoessa ja Seinäjoessa pistokokein koko turvetuotantoprosessin ajan vähintään kuusi kertaa vuodessa. Näytteenoton suunnittelussa tulee huomioida tulvahuiput. Tarkkailun tulokset on raportoitava Kalajärven osakaskunnalle ja Kyrönjoen kalastusalueelle. Luvansaajalle on määrättävä kalataloudellinen tarkkailuvelvoite, jonka mukaan Kalajärvellä tulee suorittaa kalaston tilaa ja lajiston runsaussuhteita selvittävä verkkokoekalastus joka toinen vuosi. Koekalastuksissa tulee käyttää vähintään 20 Nordic -koekalastusverkkoa pyyntikertaa kohden. Tulokset on raportoitava Kalajärven osakaskunnalle ja Kyrönjoen kalastusalueelle. Luvansaajalle on määrättävä vuosittainen kalatalousmaksu toiminnasta aiheutuvien haittojen kompensoimiseksi Kalajärven kalastolle sekä kalastukselle. Lupapäätökseen on kirjattava, että kalatalousmaksu on käytettävä Kalajärveen suoritettaviin kalaistutuksiin kalastolle aiheutuneiden haittojen kompensoimiseksi. Ympäristöluvan ehdot tulee tarkistaa vähintään kahdeksan vuoden välein, jonka yhteydessä luvansaaja on velvoitettava selvittämään tuotannosta mahdollisesti aiheutuneet haitat purkuvesistöjen kalastukselle ja kalastolle sekä korvaamaan ne täysimääräisesti.

Vesilain 15 §:n mukaan vesistöissä ei saa aiheuttaa vahinkoa tai haittaa toisen vesialueelle tai kalastukselle. EU:n vesipuidedirektiivi edellyttää, että vesien tilan huononeminen on ehkäistävä. Laissa vesienhoidon järjestämiseksi todetaan, että vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei vesien tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Lupahakemuksen mukaista toimintaa ei ole mahdollista harjoittaa kyseisessä kohteessa rikkomatta edellä mainittua lainsäädäntöä. Seinäjoki toimii jo nykyisellään lukuisten valuma-alueen turvetuotantoalueiden kuivatusvesien lasku-uomana. Kalajärven tekoallas on ensimmäinen järvi Seinäjoen yläjuoksulla, joka toimii kuivatusvesien laskeutusaltaana. Kalajärvi on myös matkailullisesti merkittävä vesistö vähäjärvisellä seudulla.

Suunnitellun turvetuotantoalueen alapuolisten vesistöjen luontainen mataluus tekee niistä herkkiä ulkopuolisen kuormituksen lisääntymiselle. Kuormitus ja erityisesti orgaaninen kiintoaine aiheuttaisi happitilanteen heikentymistä. Ongelma kärjistyisi jääpeitteisenä aikana. Hapen väheneminen alusvedessä heikentää kalojen ja rapujen elinolosuhteita ja lisääntymismenestystä sekä aiheuttaa ravinteiden liukenemista pohjasedimentistä. Kiintoaine ja ravinteet aiheuttavat myös pyydysten limoittumista ja siten vaikeuttavat kalastusta ja vähentävät vesistöä saatavaa saalista. Kutualueiden liettymisen myötä kalaveden tuotto pienenee. Myös kuivatusvesien happamuus voi haitata kalakannan tuottoa ja ravinteisuuden lisäys vääristää kalakannan rakennetta. Koska tuotantoalue on suunniteltu pääosin luonnontilaiselle suoalueelle, on kiintoaineen ja ravinteiden huuhtoutuminen tuotannon alkuvaiheessa erityisen voimakasta.

Kalatalousmaksut tulee määrätä käytettäväksi suoraan Kalajärveen tehtäviin kalaistutuksiin, sillä Seinäjoki on jo nykykuormituksella niin heikossa tilassa, etteivät lohikalat tai ravut voisi siellä menestyä. Käytännössä tilanne ei voi kohentua, ennen kuin turvetuotanto joen valuma-alueella vähenee merkittävästi. Tätä tukevat Etelä-Pohjanmaan Kalatalouskeskus ry:n vuonna 2010 välillä Isoniemi-Kalajärvi, tekemät koeravustukset, joissa ei saatu saaliiksi yhtään rapua. Kalajärven kalaston vahvistaminen istutuksin on keino, jolla kalatalousmaksuilla saadaan eniten vastinetta turvetuotannon kalastolle aiheuttamien haittojen kompensoimiseksi. Istutuslajina suositeltavin on kuha. Mikäli toiminnan aiheuttamien haittojen määrä on oletettua suurempi, pitää tämä huomioida kalatalousmaksua määrättäessä kun ympäristölupaa uusitaan.

**10) AA** (tilan Yli-Holma RN:o 22:5 omistajana) **ja BB** ovat huomauttaneet, että tieto ympäristöluvan vireillä olosta on toimitettu tilan entiselle omistajalle Vilho Viertolalle, vaikka kyseinen Yli-Holman tila on ollut Irma Kollinin hallussa jo vuodesta 2009 saakka.

Vuonna 1972 Seinäjoki oli Yli-Holman tilan kohdalla puhdas ja siinä oli kalaa. Joen vesi oli kelpoista talousvetenä eläimille ja pesuvedeksi. Turvetuotanto aloitettiin 1970-luvun lopulla. Siitä lähtien vesi oli kesäisin niin turvepitoista, että katiska ei pysynyt paikallaan päiväkään. Kala ja rapukanat on joesta tuhottu ja korvaukset ovat naurettavia.

Karttatarkastelun pohjalta näkee, miten joki kiemurtelee turvesuon keskellä. Vanhaa uomaa on muutettu ja se on täytetty lietteellä. Osalla käytettyjä turvekenttiä käyskentelee monikymmenpäinen karjalauma, joka osaltaan kuormittaa jokea.

Seinäjoki ja Sulkueenjoki ovat tässä kohdassa pieniä, mutta niiden varrella on noin 100 kesäasuntoa. Omistajat arvostaisivat sitä, että vesi olisi uimakelpoista. Päästöt vaikuttavat myös Pohjanmaan kahteen virkistyskeitaaseen Kalajärveen ja Kyrkösjärveen, joiden läpi turvekenttien päästöt kulkevat, vaikka kentät ovat Virtain puolella.

Matolamminnevilla sijaitseva Matolampi on kaunis yksityiskohta suomalaisessa ja sen eläimistö on moninaista, myös kasvisto on luonnonmukaista. Turpeenotto tuhoaisi alueen luonnontilan. Ympäristövaikutukset tulisi arvioida laajemmin. Melu ja Pölyhaitatkaan eivät ole vähäisiä, vaikka vesistön kuormitus on haitoista suurin. Seinäjoen itäpuoli on tähän saakka säilynyt lähes luonnontilaisena, ja poikkeaa selvästi länsipuolesta, missä ihmisen on saanut tuhoa aikaan muutamassa vuosikymmenessä.

**11) CC:t** (tilan RN:o 1:0:M601 omistajina) ovat huomauttaneet, että Matolamminneva on neitseellinen, pääosaltaan ojittamaton ja koskematon luonnontilainen neva-alue. Turvetuotanto aiheuttaisi väistämättä seurauksia, joita hakemuksessa ei ole riittävästi, tai lainkaan, analysoitu eikä huomioitu.



Sulkueenjoen kapean alkupään valuma-alueella jyrsinpolttoturpeen tuottamisalueiden kasvattaminen, samoin kuin ympäristöturpeen keräys aiheuttaa vesistön kertakaikkisen sietokyvyn lopullisen ylittymisen. Samoin on käymässä Seinäjoen kapealle alkupäälle. Näiden jokien turvehiukkasten kyllästäminen ja jo nyt täysin ruskeaksi värjäytynyt vesi on tulossa kaikin puolin käyttökelvottomaksi. Joen purotaimenen ja muun kalaston, sekä varsinkin rapujen elinolosuhteiden ja lisääntymismahdollisuuksien kannalta on tärkeää, että jokiuoman kivi- ja hiekkapohjat eivät peity turvemudalla. Joki luonnolle elintärkeän pieneliöstön kasvu- ja lisääntymisedellytykset pilaataan. Uoman syvänteet ovat jo täyttyneet turvemudalla ja puhdistetut kohdat täyttyvät pian uudelleen. Myös heinittymistä on havaittavissa.

Kasviston, linnuston ja pieneliöiden tuhoutuminen itse turpeenottoalueella on aina toiminnan väistämätön seuraus. Lintudirektiivin tarkoittama lintujen pesinnän selvitys on hakemuksessa täysin riittämätön. Suoluontokokonaisuuden kokonaiskuvan selvittäminen ei voi perustua yhden kevään tilanteeseen. Kalasäskien pesän ympärille jätetty 200 metrin suojavyöhyke ei ole alkuunkaan riittävä. Alueella on vielä paljon muitakin täysin selvittämättömiä luontoarvoja ja pieneliöitä, joten luontoselvitystä on pidettävä puutteellisena.

Suunniteltu turvetuotanto vaikuttaisi läheisen Pirjatannevan Natura-alueen luonnontasapainoon.

Kuivatusvesien käsittely ei estä jokiveden pilaantumista. Ympärivuotinen pintavalutus ei toimi routa- ja talviolosuhteissa lainkaan ja kevät- ja syys-tulvissakin virtaus vesistöön voi tapahtua ilman puhdistusta. Lupaehtojen seurantavelvoitteet eivät riitä, mikäli ei seurata yläjuoksulta tulevan veden laatua ja verrata sitä turvetuotantoalueelta tulevan ojan kohdalta lähtevän veden laatuun.

Turpeenoton vaikutukset vesistöön eivät ole vähäiset, kun huomioidaan jo nykyinen vesistön sietokyvyn ylittyminen ja vedenlaadun luontaiset vaihtelut. Melu- ja pölyhaitat luonnolle, asutukselle ja luontomatkailulle ovat merkittävät. Virkistykselle aiheutuvaa haittaa ei ole hakemuksessa otettu huomioon. Ranta-alueiden lomarakennusten ja saunojen arvosta menetetään puolet. Mikäli ympäristölupa Matolamminenvan ja Hietasalonneva II alueiden turvetuotantoon myönnetään, vaadimme kertakorvausta virkistys- ja kaikista muista haitoista vähintään 80 000 euroa, koska lomapaikka joudutaan tuhoutuvien arvojen vuoksi näin lähes käyttökelvottomana myymään alihintaan. Haittoja ei voida mitenkään kompensoida hakemuksessa ilmoitetulla alimitoitettulla kalatalousmaksulla.

Muistuttajat eivät ole saaneet tietoa ympäristöluvan vireillä olosta kuin naapureiltaan.

Edellä olevaan perustuen muistuttajat vaativat täysiä haittakorvauksia ja vastustavat jyrkästi ympäristölupahakemuksen hyväksymistä.

**12) DD** (tilan Palo-osa RN:o 15:3 omistajana) **ja EE** ovat jättäneet samansisältöisen muistutuksen kuin 11) Armi ja Janne Mäenpää edellä.

### **Hakijan vastine ja hakemuksen peruuttaminen**

Vapo Oy on 29.6.2012 ilmoittanut aluehallintovirastolle, että se peruuttaa Matolamminnevaa koskevan ympäristölupahakemuksen.

### **MERKINTÄ**

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on tänään antanut päätöksen 192/2012/1 joka koskee Vapo Oy:n Hietasalonneva 2:n ympäristölupaa Virtain kaupungissa.

### **ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU**

Aluehallintovirasto jättää asian käsittelyn sikseen, koska hakija on peruuttanut hakemuksen.

### **KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN**

Käsittelymaksu on 2 924 euroa. Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Hakemuksen vireille tullessa maksuun sovellettiin aluehallintoviraston maksuista annettua valtioneuvoston asetusta (1145/2009), jonka liitteen maksutaulukon mukaan 30–300 hehtaarin tuotantoalueen ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 7 310 euroa. Maksuasetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan peruutetusta hakemuksesta peritään tehtyä työmäärää vastaava osuus maksutaulukon mukaisesta hinnasta. Asian käsittelyyn on käytetty 40 % kokonaistyömäärästä.

### **PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN**

**Päätös** Vapo Oy

#### **Jäljennös päätöksestä**

Virtain kaupunki

Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Seinäjoen kaupunki

Seinäjoen kaupunki ympäristönsuojeluviranomainen

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat (sähköisesti)

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat (sähköisesti)

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen (sähköisesti)

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen (sähköisesti)

Metsähallitus (sähköisesti)  
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

### **Ilmoitus päätöksestä**

Asianosaisille, joille on lähetetty lupahakemuksesta erityistiedoksianto sekä niille, jotka ovat esittäneet lupahakemuksen tiedoksiantovaiheessa muistutuksia, vaatimuksia ja mielipiteitä.

### **Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdessä**

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Virtain ja Seinäjoen kaupunkien ilmoitustauluilla.

**MUUTOKSENHAKU**

Päätökseen saa käsittelymaksun osalta hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Valitusosoitus on liitteenä.

Tarja Savea-Nukala

Ville Salonen

Asian on ratkaissut johtaja Tarja Savea-Nukala. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Ville Salonen.

VS/tka

<b>Valitusviranomainen</b>	Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätöksestä saa, asian käsittelystä perittävän maksun osalta, hakea valittamalla muutosta <b>Vaasan hallinto-oikeudelta</b> .												
<b>Valitusaika</b>	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy <b>17.1.2013</b> . Mikäli valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu seuraavaan arkipäivään.												
<b>Valituksen sisältö</b>	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaa-sa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)												
<b>Valituksen liitteet</b>	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
<b>Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle</b>	<b>Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä</b> ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.												
<b>Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot</b>	<table><tr><td>käyntiosoite:</td><td>Wolffintie 35,65200 Vaasa</td></tr><tr><td>postiosoite:</td><td>PL 200, 65101 Vaasa</td></tr><tr><td>puhelin:</td><td>020 6361 060</td></tr><tr><td>telekopio:</td><td>06-317 4817</td></tr><tr><td>sähköposti:</td><td>kirjaamo.lansi@avi.fi</td></tr><tr><td>aukioloaika:</td><td>klo 8 - 16.15</td></tr></table>	käyntiosoite:	Wolffintie 35,65200 Vaasa	postiosoite:	PL 200, 65101 Vaasa	puhelin:	020 6361 060	telekopio:	06-317 4817	sähköposti:	kirjaamo.lansi@avi.fi	aukioloaika:	klo 8 - 16.15
käyntiosoite:	Wolffintie 35,65200 Vaasa												
postiosoite:	PL 200, 65101 Vaasa												
puhelin:	020 6361 060												
telekopio:	06-317 4817												
sähköposti:	kirjaamo.lansi@avi.fi												
aukioloaika:	klo 8 - 16.15												
<b>Oikeudenkäyntimaksu</b>	Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.												